

[Adam Møller.]

tærnægterlejrene, bare på almindelige civile arbejdspladser. Vi har et langt bedre arbejds-klima.

Dertil kommer de særlige krav, som må stilles til forsvaret i krigstilfælde — og hvis vi ikke forudsatte, at forsvaret kunne blive anvendt efter sit formål til forsvar af landets sikkerhed og fred, ville det jo være urimeligt at have et forsvar. Vi må altså regne med disse ting, og derfor er det af væsentlig betydning, at lovgivningen indrettes således, at de regler, der praktiseres i fredstid, også er dem, som praktiseres i krigstid, således at de kan indøves og forstås af alle parter.

Der kan naturligvis være en række detaljer i disse to lovforslag, som det er rimeligt at tale om i udvalget. Jeg skal slet ikke komme ind på dem. Jeg vil bare nævne en enkelt detalje som bøderne. Jeg synes, det er et fremskridt, at vi får yderligere adgang til at anvende bøder, og de kan være praktiske, specielt måske over for et månedslønnet personel. Men jeg vil pege på, at de skal anvendes med varsomhed over for værnepligtigt personel, simpelt hen af sociale og kammeratlige grunde. Man kan jo kun fastsætte bødestørrelsen ud fra den lønning, den værnepligtige soldat har, og det er klart, at der er en væsentlig forskel på sanktionen over for den soldat, for hvem en bøde på 100 kr. måske betyder meget, og over for den, som bare kan gå hjem og hente hundredkronesedlen hos sin familie, uden at det overhovedet berører ham på nogen som helst måde. Det var en af detaljerne, som vi kan tage op.

Afgørende er efter min opfattelse to spørgsmål. Det ene er spørgsmålet om, hvorvidt de ansvarlige chefer fortsat skal have påtalemyndighed, og det andet er, om de ansvarlige militære chefer stadig væk skal bevare den myndighed, de har haft til at pålægge straf uden dom, det vil sige den arbitrære straffemyndighed.

Om det første vil jeg sige, at det glædede mig at høre, at den socialdemokratiske ordfører i og for sig tog fordomsfrit på dette spørgsmål og sagde, at vi kunne tale om det i udvalget og finde frem til, om den ene eller den anden fremgangsmåde var den rigtige. Jeg er for mit vedkommende fuldkommen sikker på, at det er rigtigt at bevare samhø-

rigigheden mellem ansvaret for disciplin, uddannelse, trivsel og klima på arbejdspladsen og straffemyndigheden og påtalemyndigheden.

Jeg vil gerne i den forbindelse sige, at det nuværende system jo ikke har givet anledning til ulemper. Foranlediget af klimaudvalget er der i hæren foretaget en undersøgelse, og resultatet af den var:

„Det overvejende flertal finder de nu-gældende love og bestemmelser rimelige, praktiske og retfærdige. Der er almindelig enighed om, at chefernes arbitrære straffemyndighed ikke bør anfægtes, idet behandlingen af militære straffe- og disciplinærsager, bl. a. af tidsmæssige grunde, ikke generelt bør overføres til behandling ved domstolene. Det fremhæves også, at de særlige forhold for personel i forsvaret kræver særlige bestemmelser.“

Jeg kan tilføje her, at jeg ikke kan godtage, at en retsplejelov, her altså den militære, skulle være særlig vanskeligt tilgængelig for ikke-jurister. Det skulle gerne være sådan, at alle borgere i landet kunne forstå en retsplejelov, enten den er militær eller civil, og efter min opfattelse er det da også hidtil gået aldeles udmærket med forståelsen af den militære retsplejelov. Når ikke-jurister kan virke som domsmænd i alle civile sager og afgøre det vigtige skyldspørgsmål i nævningesager, så må det forventes, at også befalingsmænd vil være i stand til at forstå love, som behandler de sager, der kan opstå inden for den militære sektor, og som de i kraft af deres uddannelse og særlige forudsætninger har større muligheder end andre for at sætte sig ind i. Med det ansvar for føring, disciplin, uddannelse og trivsel, der både i krig og fred er pålagt de militære chefer, og som der jo ikke skal ske nogen indskrænkning i, må det anses for usagligt at foretage en ændring i disses beføjelser til at rejse tiltale i militære straffesager og pålægge straf uden dom. Det nuværende system med samvirke mellem de militære chefer og rådgivende auditorer og med kontrol af foresatte militære myndigheder og generalauditorer har da også virket tilfredsstillende, idet det i den betænkning, der er afgivet af klimaudvalget, siges om de rapporter, som af samarbejdsorganerne er indsendt til udvalget:

„Generelt set er materialet udtryk for, at hverken befalingsmænd eller menige,